

Datum
2015-02-10
Handläggare
Erik Sandberg
Sjö- och luftfartsavdelningen
Sektionen för statistik och analys

Transportstyrelsen informerar - sjöfart 1/2015

Transportstyrelsen distribuerar med viss regelbundenhet angelägna meddelanden och budskap varvat med erfarenhetsberikande händelser som andra inom sjöfarten råkat ut för. Syftet med informationen är att öka kunskapen och säkerhetsmedvetandet hos sjöfartens aktörer på alla nivåer. Ett problem med säkerhetsarbete är att nå ut till den personal som berörs, i synnerhet till dem som så att säga ”jobbar på golvet”. Detta är ett sätt att försöka nå branschen i dess helhet.

Ett sätt att ytterligare sprida information inom branschen är att ta upp relevanta händelser i fartygens skyddskommittéer.

Initiativtagare och ansvarig för utskicket, som skildrar både svenska och utländska händelser, är sektionen för statistik och analys på Transportstyrelsens sjö- och luftfartsavdelning. Synpunkter, åsikter och förslag tar vi tacksamt emot på e-post sjoutredning@transportstyrelsen.se.

Prenumeration på utskicken

Transportstyrelsen låter nu dessa meddelanden vara tillgängliga som prenumeration. Man har möjlighet att prenumerera på utskicket genom att ange sin mejladress och kryssa för den typ av utskick man vill ha. Den som fortsättningsvis vill ha informationen går in på:

Transportstyrelsen har nyligen ändrat sin hemsida.

Ny prenumerationslänk:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Om-webbplatsen/prenumerera-pa-information/>

Det finns också möjlighet att nå vissa delar av texten på engelska i respektive SAN-NYTT.

www.san-nytt.se.

Kränkningar och särbehandling ombord

Transportstyrelsen har genom media och kontakt med utbildningssamordnare uppmärksammat ett par fall där kvinnliga sjöfartsstudenter trakasserats.

Det är Transportstyrelsen som har ansvaret när det gäller tillsyn över arbetsmiljön ombord på fartyg. Som en väsentlig del av tillsynsmyndighetens ansvar ingår att motverka och reagera mot överträdelser inom tillsynsområdet.

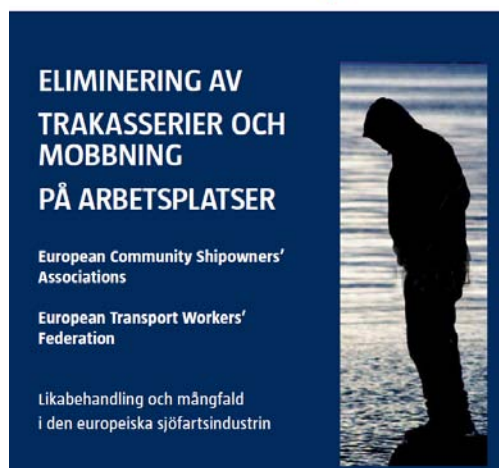
Ur alla perspektiv är trakasserier oacceptabla. Det avser allt olämpligt och ovälkommet uppförande som, oavsett om det är avsiktligt eller inte, orsakar en känsla av obehag, förödmjukelse, rädsla eller oro hos personen som utsätts för det.

Det är inte alltid individer som kränker, trakasserar eller diskriminerar. Organisationens struktur och tradition kan i vissa fall tillåta och ibland även uppmuntra sådana beteenden.

Sexuella trakasserier, inklusive undertoner, är en tydlig form av maktmissbruk som kan drabba både kvinnor och män. Exempel på sexuella trakasserier kan vara nakenbilder, sexuella anspelningar såsom blickar, gester eller skämt och ovälkommen fysisk beröring. Det är en högst rimlig riktlinje att grova sexuella trakasserier eller olika former av sexuellt våld ska polisanmälas.

Din känsla av utsatthet är alltid sann, men vad som är trakasserier, diskriminering eller kränkande särbehandling regleras i lag.

Bortsett från mobbning är ett avgörande problem att en stor del av de som trakasserar andra människor gör det omedvetet. Likväl faller beteendena under kränkande särbehandling. Därför är det ett viktigt steg att man, kanske framför allt inom traditionstyngda yrken, ökar medvetenheten om trakasserier och mobbning bland alla.

Utbildningsmaterial

European Community Shipowners' Association och European Transport Workers' Federation har, med stöd av EU-kommissionen, producerat ett omfattande utbildningspaket med en informationsvideo, riktlinjer och en arbetsbok i syfte att åtgärda problemen med trakasserier och mobbning.

Informationsvideo:

<http://www.youtube.com/watch?v=sqAJuE32cc&feature=youtu.be>

Riktlinjer:

Svenska

<http://www.etf-europe.org/files/seealsodocs/42357/Guidelines%20to%20shipping%20companies%20SW.pdf>

Engelska

<http://www.etf-europe.org/files/seealsodocs/41923/Guidelines%20to%20shipping%20companies%20EN.pdf>

Arbetsbok (engelska):

<http://www.etf-europe.org/files/seealsodocs/41925/Workbook%20EN.pdf>

Ytterligare information på fler språk finns på Europeiska Transportarbetarfederationens hemsida.

<http://www.etf-europe.org/BullyingAndHarassment.cfm>

Vad gör du som utsatt?

Det är du som är utsatt som avgör vad som är kränkande och din känsla av utsatthet är alltid sann. Det spelar ingen roll om den andra personen menar illa eller inte. Man har alltid rätt att slippa sexuella trakasserier.

Säg ifrån - det är bra att vara tydlig när man säger ifrån. Man kan säga vad som händer, att man inte gillar det och att man vill att det ska sluta. Om det inte hjälper, kan du vända dig till arbetsgivaren, skyddsombudet eller ditt fackliga ombud. Arbetsgivaren är skyldig att utreda fallet och sätta stopp för trakasserier. Du som är utsatt ska snabbt få hjälp och stöd.

Vilket ansvar har arbetsgivaren?

Arbetsgivarens skyldigheter beskrivs i Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 1993:17 om kränkande särbehandling i arbetslivet (se länk nedan).

Där ställs krav på att arbetsgivaren ska:

- klargöra att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten
- ha rutiner för att på ett tidigt stadium fånga upp signaler om det finns problem i arbetets organisation eller missförhållanden i samarbetet som kan leda till kränkande särbehandling
- ha rutiner för att åtgärda sådana otillfredsställande arbetsförhållanden
- ha rutiner som säkerställer att den som utsatts får snabb hjälp eller stöd.

Vad gör du om inget händer?

Om arbetsgivaren inte tar sitt ansvar för att stoppa sexuella trakasserier kan skyddsombudet eller du som arbetstagare ta kontakt med Transportstyrelsen.

Är det däremot arbetsgivaren (någon i chefsposition) som utsätter dig för trakasserier räknas det som diskriminering, då kan du anmäla arbetsgivaren till ditt fack eller till Diskrimineringsombudsmannen (DO).

Sexuella trakasserier på jobbet kan ibland vara lagbrott och ska då polisanmälas.

Svenskt underlag i ämnet

Arbetsmiljöverket
AFS 1993:17 – Kränkande särbehandling i arbetslivet

Svenska: http://www.av.se/dokument/afs/AFS1993_17.pdf

Engelska: <http://www.av.se/dokument/inenglish/legislations/eng9317.pdf>

Diskrimineringslag (2008:567) med ändringar 2015-01-01.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/

Problem med igensatta bränslefilter

Sedan i höstas har det kommit in flera rapporter från den nationella sjöfarten om tillbud och mindre allvarliga olyckor beroende på igensatta bränslefilter. Det är oklart varför problemen uppstår. Ur rapporterna framgår tappad effekt och eller stopp på endera maskinen. Driftstörningarna har hittills inte resulterat i några allvarligare konsekvenser, annat än plåtskador vid förtöjning.

Transportstyrelsen vill gärna att denna typ av störningar rapporteras .

Sjöförklaring

När något hänt med ett fartyg eller ombord på ett fartyg ska i vissa fall en sjöförklaring hållas. Det är en faktainsamling och vittnesupptagning om vad som inträffat.

En sjöförklaring ska till exempel hållas vid en:

- förlust av eller skada på ett fartyg
- förlust av eller skada på fartygets last
- olyckshändelse eller dödsfall som drabbat besättning eller annan person ombord på fartyget.

Det är normalt befälhavaren som initierar en sjöförklaring, men i vissa fall redaren, lastägaren eller Transportstyrelsen (som är tillsynsmyndighet).

Syftet med en sjöförklaring är att reda ut vad som hände och varför (om det är möjligt).

Transportstyrelsen medger undantag från att hålla sjöförklaring om information tillhandahålls på annat sätt, till exempel genom blanketten Rapport om sjöolycka.

En sjöförklaring hölls vid Stockholms tingsrätt, Sjörättsdomstolen, den 9 december 2014 på begäran av en redare. Passagerarfartyget hade tappat ett roder samt skadat det ena propellerarrangemanget i samband med att fartyget devierade från den normala färdvägen. Befälhavarens redogörelse över händelsen ansåg rederiet som tveksam och bristfällig och begärde därmed en sjöförklaring.

Statens haverikommission (SHK)

Påbörjade utredningar civil sjöfart 2015

Inga utredningar med olycksdatum 2015 är påbörjade.

Pågående utredningar finns att tillgå på SHK:s hemsida:

<http://www.havkom.se/utredningarlist.asp?category=SEA>

Publicerade slutrapporter civil sjöfart 2015

Inga utredningsrapporter har publicerats ännu.

Publicerade utredningsrapporter finns att tillgå på SHK:s hemsida:

<http://www.havkom.se/Sok/>

ForeSea

Erfarenhetsbasen innehöll den 10:e februari 3 153 st. rapporter.